Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 558

ՇԱԲԱԹ 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1885 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆԼԵ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmen han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան դահեկան արժէք	200
» » Վեցամսեայ » »	100
» » Եռամսեայ » »	50
Գաւառաց » եւ տեղական թղթատարով տարեկան » »	240
Գաւառաց համար եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան գրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրաց մասնաւոր ծախքը գնողներուն վրայ է։ Խմբագրութեան զրկուած ձեռագիր կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

ԵԱՆՈՒՄՈՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԴԷՐԵՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գրչագրատան Յեռամէջ, Դարա-ութոյ, Տէյրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՈՒՐԲԱԹ, 8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԵՐԱԶԻՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱՊԵՏԻՆ ՀԱՂՈՒՄԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Հետեւեալ հեռագիրը, ամենքն ալ պուլկարական աղբիւրէ բխած, կը պարունակեն մեր մամանակներուն ամենէն այն ճակատագրաւոր, զորս արդէն համառօտիւ ծանոյց Հաւաս.

—Սոֆիա, 15 Նոյմ.

Երէկ, Զարիպրոտի ճակատամարտին մէջ, 34 Պուլկարք սպաննեցան կամ վիրաւորեցան։ Սերպերուն կորուստնէրը մեծ են։ Սերպք ունէին 6 վաշտ հետեւակազօր, 2 հեծելախումբ և 2 հրետանի։ Պուլկարք ունէին միայն վաշտ մը քաղաքապահ զօրք և վաշտ մը կանոնաւոր զօրք։ Սերպք գրաւեցին զՁարիպրոտ։

—Սոֆիա, 15 Նոյմ.

Բոլոր օրը Սոֆիայի մէջ լսուեցաւ թնդանօթի կոուոյն ձայնը։ Սերպք այս առաւօտ մեծ ոյժերով յառաջ անցան Զարիպրոտի կողմէ, և Տրակոմանի կիրճին դիմաց հաստատուելով, սաստիկ թնդանօթաձգութիւն մը սկսան ընդդէմ պուլկար զօրաց։ Պուլկարք թէև քիչաւոր էին, քաջապէս պաշտպանեցին իրենց դիրքերն և փութաջանօրէն պատասխանեցին թշնամւոյն կրակին, որ քիչ ետաս պատճառեց։ Թնդանօթաց կռիւ մ'էր այս, որ գիշերը վերջացաւ։

—Սոֆիա, 15 Նոյմ. գիշեր.

Դրնի կողմը նոր ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ, որոյ վրայ ծանօթութիւնք կը պակսին դեռ։ Սերպ զօրախումբ մը կ'ուխտատի Դրնի և Զարիպրոտի ճամբաներուն միջեւ գտնուած վայրը գրաւել, այն երկու ճամբաներով յառաջացող սերպական զօրաբանակները միացնելու նպատակաւ։ Պուլկարք ամեն ջանք պիտի ընեն արգիլելու զայս միութիւն, թէև թուով սակաւագոյն են։

—Սոֆիա, 16 Նոյմ.

Երեկի ճակատամարտին մէջ սերպական բանակին յատակագիծն էր Դրնի և Զարիպրոտի միջեւ գտնուող անցքին տիրել, Դրնի և Տրակոմանի դժուարին դիրքերուն ետեւ անցնելու համար։ Այս երկրորդ կէտի վրայ մասամբ յաջողած են։ Թէրեւս նոր զօրքերով Պուլկարք այն կողմէ յարձակողականի սկսին այս առաւօտ։ Ապա թէ ոչ, Պուլկարք բոլոր օրը պիտի չանան ետ քաշուելով համախմբիլ ի Սլիվնիցա, Տրակոմանի կրճին ետեւ, Դրնի կողմը։ Թշնամին ցարդ մեծ յաջողութիւն ձեռք բերած չի թուիր։ Պուլկարք միշտ Սերպերէն նուազ զօրք ունէին, բայց քաջապէս դիմադրեցին։ Պուլկար վաշտ մը դիմադրեց սերպական երկու գնդոց։ (Մէկ գունդ առ նուազն երկու վաշտ կը պարունակէ։) Պուլկար վաշտն առանց տեղէն շարժելու, ծանր կորուստներ կրել տուաւ Սերպերուն։

—Սոֆիա, 16 Նոյմ.

Այս առաւօտ Սերպք, սաստիկ ճակատամարտէ մը յետոյ, Դրնի դիրքերուն ետեւ անցան, Բաքքայի կողմէ։ Սերպք այժմ կը գրաւեն Դրնէ ի Պրեսնիք տանող ուղին։ Միւս կողմէ Պուլկարք թողուցին Տրակոմանի կիրճը քաջ պաշտպանութենէ մը յետոյ։ Պուլկարք կը համախմբին ի Սլիվնիցա, զոր պիտի զօրցնէ թշնամին, որ ստուար կոյտերով կը յառաջանայ։ Այս աւուր ճակատամարտով պիտի որոշուի Սոֆիայի բախտը։

—Սոֆիա, 16 Նոյմ.

Այս աւուր ճակատամարտը շատ սաստիկ և թերեւս վճռական պիտի լինի։—(Ետքէն եկած հեռագիրք ծանուցին եղեն այդ անորոշ ճակատամարտի ի Սլիվնիցա։ Տե՛ս երեկի հեռագրերը։ Տե՛ս նաեւ այս աւուր Թուով հրատարակեալ նոյմ. 19 և 20 թիւ հեռագրերը։)

Երեկի Տրակոման գտնուող պուլկար զօրքերն, որք 2,000 հոգիէ աւելի չէին, շատ աւելի բազմաթիւ թշնամւոյ մը թնդանօթի հարուածոց դիմադրեցին։ Պուլկարք մինչեւ գիշեր կռուեցան։ Այն ատեն իմացան որ սերպական զօրախումբ մը կրցեր է ձախ կողմէն դառնալ Պուլկարաց դիրքն, ապատճառով պուլկարական թնդանօթաց կրակէն։ Տրակոմանի Պուլկարաց վիճակը շատ տագնապալից էր։ Զգիտենք թէ ետքէն ինչ եղած է. բայց կը յուսացուի թէ Պուլկարք պիտի կրնան վտանգեալ կէտերն օգնութիւն ղրկել ժամանակին։ Տրակոմանի դիրքերը պահել շատ մեծ կարեւորութիւն ունի Իշխանապետութեան զօրաց համար։

—Սլիվնիցա, 17 Նոյմ.

Ալեքսանդր Իշխանն այսր հասաւ երեկոյին։ Բոլոր օրն աշխատուեցաւ ամրողջցնելու մարտկոցներն, որք կ'նշխեն Տրակոմանի ճամբուն վրայ։ Սլիվնիցայի դիրքն ընտիր է պաշտպանողականի համար։ Սերպք օրուան մէկ մասն զրաղեալ էին վերցնելու իրենց վիրաւորներն, որք յոյժ բազմաթիւ են։ Սերպք իրենց զօրքերն անցուցին Տրակոմանի կիրճերէն, որոց կրկին մուտքերն այժմ իրենց ձեռքն են։

Սերպք այսօր Սլիվնիցայի վրայ չի յարձակեցան։ Պուլկարք յառաջխաղացութիւն մ'ըրին, ապահովելու իրենց պաշտպանութեան դիծն ի մէջ Պրէսնիքի և Սլիվնիցայի։

Պուլկարաց կորուստք պատերազմին սկիզբէն (նոյմ. 14էն) ի վեր կը հասնին 800 հոգւոյ, սպաննեալ և վիրաւոր։ Սերպերուն կորուստներն աւելի են։ Խօսք կայ թէ Պուլկարք 150 գերի բռներ են Վիտինի կողմը։—(Պուլկարական աղբիւրէ տրուած այս և նմանօրինակ լուրեր նոյնչափ անվստահելի են, որչափ սերպական աղբիւրէ տրուած և յայտնապէս չափազանցեալ լուրեր։) Ի Սոֆիա վիրաւորելոց խնամատարյանձ. Նախուսմ մը դրծի ձեռնարկեց։

Բուլգէլիի պուլկար զօրքերն այսր կը հասնին ազգային երգն հնչեցնելով, 60 քիլոմէթր (12–14 ժամ) քալելով։ Ամբոխն եռանդագին ընդունելութիւն մը կ'ընէ նոցա։

—Սոֆիա, 17 Նոյմ.

Այս առաւօտ թնդանօթի ձայն լսեցինք։ Կենթադրուի թէ Սերպք պիտի փորձեն ձախ կողմէն զարնել Սլիվնիցայի դիրքը, դէպի հարաւ հետեւելով հովտին։ Պուլկարք, գուշակելով զայս շարժում, պիտի դիմադրեն անոր, ինչպէս նաեւ Լօմ-Փալանքայի կողմէ յարձակման մը։ Հաստատ յոյս կայ թէ Սլիվնիցա պիտի կրնայ ազդուապէս դիմադրել թշնամւոյն, թէև Պուլկարք Սերպերէն քիչաւոր են։ Բայց մինչեւ երեք օր բաւական պուլկար զօրք հասած պիտի լինին ի Սոֆիա, նոյն իսկ յարձակողականի սկսիլ կարենալու համար։

—Փիլիպէ, 17 Նոյմ.

Շաբաթ օրէն ի վեր, իբր քսան հազար (20,000) պուլկար զօրք Արեւելեան Բուլգարիէն ճամբայ ելան դէպ ի սերպական սահմանագլուխն։

Երէկ ալ Դրնովայի, Կապրովայի, Սլիվնոյի և Փիլիպէի Լիսէներուն պուլկար ուսանողներէն կազմեալ լեգէոն մը գնաց պատերազմի դաշտը։

—Սոֆիա, 17 Նոյմ.

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն երէկ պատասխանեց Ալեքսանդր Իշխանին հեռագրոյն։

Մեծ-Եպարքոսն իւր հեռագրով կը հաստատէ թէ Սերպիա և Պուլկարիա իրարու վրայ կը նետեն նախայարձակ եղած լինելու յանցանքը։ Բնութեամբ մը միայն կրնայ իմացուիլ թէ երկուքէն ո՞րն իրաւունք ունի։ Սերպիա ուղղակի Իշխանապետութեան դէմ պատերազմ հրատարակած է, հակառակ Պերլինի Դաշնադրոյն։ Բայց Սերպիոյ գործողութեան չարժառիթն է Սերպիոյ ընդդիմութիւնը Պուլկարիոյ Միութեան ընդ Արեւելեան Բուլգարիոյ։ Կը հետեւի թէ պատերազմին պատասխանատուութիւնն ապստամբելոց (Պուլկարաց) վրայ կ'իյնայ։

Մեծ-Եպարքոսը կ'առաջարկէ, իբրեւ միակ գործնական լուծում, որ Ալեքսանդր Իշխանն և իւր զօրքերն անմիջապէս մեկնին Արեւելեան Բուլգարիէն։ Յանձնամ Բ. Դուռը պէտք եղած միջոցները ձեռք պիտի առնու՝ Սերպիոյ թշնամութիւնը բառնալու համար։

Մեծ-Եպարքոսն այս պայծառագիր մեծ և խորին տպաւորութիւն մը գործեց հանրային մտաց վրայ ի Սոֆիա։

—Ադիէնը, 16 Նոյմ.

Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ պատերազմի հրատարակման լուրը մեծ յուզում պատճառեց Յունաստանի մէջ։ Պատերազմական պատրաստութիւնք վուլթոյ պնդութեամբ յառաջ կը տարուին։

—Սոֆիա, 14 Նոյմ.

Աւստրիոյ կառավարութիւնը թող կուտայ որ իւր երկրէ զէնք փոխադրուի Սերպիա։ Բայց թող չի տար Պուլկարիա տարուելիք զինուց փոխադրման։ Այս ընթացք զարմանք կը պատճառէ բնականապէս. զի համաձայն չէ չէզոք երկրաց սովորութեանց։ Իշխանական կառավարութիւնը պիտի ջանայ Աւստրիոյ կառավարութեան բառնալ տալ այդ գէնքն, որպէս զի Զուիցերիայէն և Պելճիայէն ղրկուած զէնքերն անարգել մտնեն Պուլկարիա։

(Սերպո-Պուլկար Պատերազմին վերաբերող նորագոյն Հեռագրալուրերն հրատարակած ենք Լրագրոյս Բ. էջին մէջ։)

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Թոյլին Վիէննայի Թղթակիցն հետեւեալը կը հեռագրէ Դեսպանախորհրդոյն աշխատանց վրայ։

Վիէննա, 13 Նոյմ.

«Դեսպանախորհուրդն, որ վաղն ալ պիտի գումարի, ցարդ ոչինչ որոշեց։ Որը Ուիլիըմ Հուայդ առաջարկեց որ Միջազգային Ցանձնախումբ մը զրկուի Փիլիպէ, Բուլգարիոյ ներսուն փափաքներն իմանալու, և Ֆրանսական դեսպանն, առանց շատ պնդելու, ոյժ տուաւ այս առաջարկին։ Իտալիոյ դեսպանին քաջէն, ամեն նիստերու մէջ, երից Կայսերական Տէրութեանց առաջարկներուն կողմն էր, կամ լաւ եւս՝ Ռուսիոյ առաջարկներուն կողմը, զոր կ'երկրորդեն Գերմանիոյ և Աւստրիոյ դեսպանք։ Խօսողները գործնականապէս Պ. Նելիտոֆ և Սըր Հուայդ են միայն։

«Ռուսիա ցարդ ո՛ և է առաջարկ չբրաւ Ալեքսանդր Իշխանին պաշտօնանկութեան համար, և անգլիացի և ռուս պատուիրակաց միջեւ անհամաձայնութիւնը սա կէտի վրայ կայացաւ թէ, Պ. Նելիտոֆ պնդեց որ բոլոր Տէրութիւնք միահամուռ վճռեն իրաց նախկին վիճակին վերահաստատումն. իսկ Սըր Հուայդ պնդեց որ վճռոյ մը կամ գործողութեան մը նախաձեռնութիւնը բոլորովին Թուրքիոյ վրայ մնայ։ Սըր Հուայդ յարեց թէ ցարդ Բ. Դուռը բացարձակ առարկութիւն մը չէր բրած Պուլկարիոյ և Արեւելեան Բուլգարիի Միութեան, և ներկայ պարագայից մէջ, փափաքելի էր խորհիլ թէ արդեօք չի՞ կրնար դտնուիլ կարգադրութեան եղանակ մը որ հաւասարապէս գոհացուցիչ լինի Պուլկարաց և Թուրքիոյ։

«Մինչեւ ցարդ Պուլկարք կը դատեին թէ Սերպք պատերազմի պատճառ կը փնտռեն։ այժմ Սերպք կը գանգատին թէ Պուլկարք, իրենց գերդասութեամբ, անհնար կ'ընեն Սերպիոյ պահպանել զսպաղութիւն։ Կ'երեւի թէ պուլկար կառավարութիւնը կ'ուզէ փութացնել Սերպիոյ յարձակումն, որպէս զի Միլան Թագաւորը սխալ դիրքի մը մէջ իյնայ Դեսպանախորհրդոյն լուծումէն յառաջ։

«300 Սերպք զանգան կէտերէ պուլկարական սահմանագլուխն անցած և գերի բռնուած լինելով, պուլկար կառավարութիւնը ծանոյց թէ իրբեւ ապատակ պիտի նկատէ և հրացանի բռնել պիտի տայ զայնպիսիս։ Այս ծանուցումն յոյժ գրգռեց հասարակաց միտքն ի Սերպիա։ Այսօր Պելկրատէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ պուլկար կառավարութեան զեկուցումը Սերպիոյ նախարարական խորհրդոյ մը գումարման առիթ տուաւ։ Նոյն հեռագիր բոլորովին կը հերքէ 300 Սերպերու գերի բռնուելուն զրոյցն։ Հեռագիրը կը յարէ թէ պուլկար կառավարութիւնն յերիւրելով զայս զրոյց և ապատակ համարելով սերպ զինուորներն, յայտնապէս կ'որոնէ պատերազմի առիթ մը։»

ՊԱՏԵՐԱԶՄՆ

Ի ՄԵԾ ՈՒՆԱՅԻՈՅ ԱՒ. ՊԱՅՄԱՆՈՅ

Բրէնտէրկասդ զօրավարն, ընդհանուր հրամանատար անգլօ-հնդիկ բանակին, ցամաքէն և գետի ճամբով կը յառաջանայ Մանտալէի, Պիրմանիոյ մայրաքաղաքին վրայ։

Անգլիացւոց դիտաւորութիւնն է գահաղուրկ ընել Թիպօ Թագաւորն ու Թագուհին, որ Թագաւորէն աւելի կատաղի և բարբարոս է, Պիրմանիոյ գահուն վրայ դնել Անգլիոյ բարեկամ պիրման իշխան մը, և Պիրմանիոյ վրայ հաստատել Մեծին Բրիտանիոյ հովանաւորութիւնը։

Թիպօ Թագաւորն եւ իւր նախարարք ցայտարարութիւն մ'ուղղեցին առ պիրման ժողովուրդն, յորում կը կարդանք հետեւեալ ծաղրաշարժ հատուածք։

«Զարմիտ անգլիացի բարբարոսք կը կամին պատերազմ մղել մեզ դէմ, մեր կրօնքը կործանելու, մեր սովորութիւններն և աւանդութիւններն անպատուելու և մեր ազգային պատիւը նուաստացնելու նպատակաւ։ Եթէ Քալանքը (այսինքն բարբարոսք) զարնեն մեր երկրին ո՛ և է մասը, նոցա դէմ պիտի քալենք անձամբ, պիտի աւլենք ջնջենք զանոնք և պիտի տիրենք նոցա երկրին։ Զայս ի գլուխ պիտի հանենք մեր զինուք, ջրոյ և ցամաքի ճամբով, մեր հետեւակներով, թնդանօթներով, փիղերով եւ հեծեալներով։»

Թիպօ Թագաւորը կը յարէ.

«Նոքա որ պաշտպանեն մեր սուրբ կրօնքը՝ պիտի արժանանան «Նէրքայաւի» (այսինքն յաւիտենական երջանկութեան)։

Պիրմանաց Թագաւորը դիտմամբ կ'ակնարկէ Պուտտայական կրօնին՝ թէ՛ անգլիական Պիրմանիոյ և թէ՛ բուն Պիրմանիոյ ժողովրդոյ մէջ կրօնական մոլեռանդութիւն գրգռելու յուսով, բայց չի կարծուիր բնաւ որ յաջողի։

«Բարեկամ Անգլիոյ, դուք ինչ ընելու համար եկած լինիլ, մինչեւ օրիորդ Մոնիսթրոլ քիչ չատ չիսոնելով։

—Օ՛, ես բացատրութիւն չեմ խնդրեր ձեզմէ, բայց ներեցէք ինձ որ ծանուցանեմ ձեզ թէ ո՛վ եմ ես։ Անունս Ժորժ տը Մընէսթրոյ է։ Երսուն տարու եմ, բաւական հարստութիւն ունիմ, և ազգատոհմիս վերջին ժառանգն եմ։ Բազում ուղեւորութիւններ ըրած եմ Արեւելք, յետ երկար ժամանակ բնակելու ի Փարիզ, ուր վերադարձած եմ ուր օրէ ի վեր, և ուր վերջնապէս բնակութիւն հաստատելու դիտաւորութիւն ունիմ։ Բաւական պտրտեցայ աշխարհի մէջ և հանդիստ ընել կ'ուզեմ։

Բայց կը վախնամ որ իմ պատմութիւնս ճանձրոյթ կը պատճառէ ձեզ, ուստի բաւ կը համարիմ այսչափ տեղեկութիւն։

Այժմ, կ'աղաչեմ որ այլ ևս չկրթնիս իմ թեւիս, վասն զի պարտադուռն եկանք, և մաքաւորք հեռաբրքիր են արհեստով։ Կրնան արտասովոր դտնել սեւադգեստ պարոն մը, սուկանաւոր դեռահասակ գործաւոր մը թեւն առած, և կարծել թէ մաքանենդութիւն մ'ընելու համար միաբանած ենք։ Եւ եթէ մտաբերեն խուզարկել զձեզ, կը հանիսան ձեր ծպտեալ կին մը լինիլ, և գործը կը գէշնայ։

—Ձեմ ուզեր այդպիսի ձախորդութեան մ'ենթարկել զքո, ըսաւ Քամիլլ հեռանալով իւր պաշտպանին քովէն։ Ես կը յառաջանամ, և երբոր դունէն ներս մտնեմ, յայնժամ կը հանիք և նորէն կ'ընկերակցիք ինձ։

Քամիլլի պաշտպանը չափազանց մեծցուցեր էր դունէն անցնելու դժուարութիւնն։ Օրիորդ Մոնիսթրոլ դիւրութեամբ անցաւ։ Մաքաւորք, դէս քուն լինելով՝ չուզեցին տեղերնէն շարժիլ և սուկանաղգեստ դրծաւորը մտնէն զնեալ։

Քամիլլ Սէնթ-Ռանի ծառուդին մտաւ փութապէս, և երբոր երկու հարիւր մեթրի չափ հեռացաւ պարսպադռնէն, կանգ առաւ գաղի կանդեղի մը տակ, որ պիտի լուսաւորէր վերջապէս իւր ազատարան, որոյ անունն ուսած էր, բայց դէմքն հաղիւ տեսած։

Շատ չանցած, հասաւ Պ. Ժորժ տը Մընէսթրոյ, և ընդհատեալ խօսակցութեան թելը նորէն ձեռքն առաւ։

—Աւասիկ Փարիզ մտանք, օրիո՛րդ, ըսաւ յոյժ քաղաքավար կերպիւ, և պատրաստ եմ ձեր հրամանին։ Ես համբ՚ը որ ձեզ մինչեւ ձեր տունը տանիմ, կամ թէ առանց իմ ընկերակցութեանս կ'ուզէք երթալ։ Եթէ միայնակ կ'ուզէք երթալ, կ'ընկերակցիմ ձեզ մինչեւ որ կառքի մը հանդիպիք։ Բայց աղէկ միտքս եկաւ... ձեր վրայ յարձակող սրիկաները թերեւս կապտեցին ձեր վրայ գտնուած դրամները...

—Թէ՛ դրամներս և թէ՛ ժամացոյցս, ըսաւ Քամիլլ։ բայց հոգ չէ, կառապանին վարձքը կը վճարեմ երրոր տուն հասնիմ։

Զայս ըսած ժամանակ Քամիլլ կը զնէր իւր ադամանդն, և բերկրութեամբ կը տեսնէր որ հանդիպողի գէջքի մ'ունէր։ զոյնը թխորակ էր, աչերը վառվռուն և քաղցր, բերանը կը ժպտէր սև ու բարակ ընչացքի մը տակ, և ըսածին չափ տարիքոր չէր երեւեր։

Քամիլլ կին էր, և աւելի կը սիրէր ազատարար ունենալ դեղեցիկ, ընտրելի և ազնուական երիտասարդ մը, քան թէ բիրտ չինականի մ'երախտապարտ մնալ։

Նոյն միջոցին յանկարծ կառք մը տեսաւ որ արուարձանեայ ուղեւորութենէ մը կը վերադառնար, բայց Քամիլլ չէր կրնար այսպէս բաժնուիլ այնպիսի մարդէ մը, որ իւր կեանքը վտանգի մէջ դրած էր իրեն համար։

—Պարո՛ն, ըսաւ, ես միայնակ կը վերադառնամ ի տուն։ լաւագոյն կը լինի այնպէս։ Բայց կը յուսամ վերստին տեսնել զձեզ վաղը։ Ես կը բնակիմ Պուլվար Վոլթէր թիւ 292... անունս օրիորդ Մոնիսթրոլ է... և եթէ հանիք ընել զայս երկար ուղեւորութիւն...

—Ներեցէք եղիք, օրիո՛րդ, ըսաւ խլրտուն երիտասարդը։ Բայց... կը թուի թէ ձեր անուն անծանօթ չէ ինձ...

—Անշուշտ լրագրոյ մէջ կարդացած էք, հօրս սպանման առթիւ։

—Ինչ կ'ըսէք, դուք...

—Դուստրն եմ ծան Մոնիսթրոլի, զոր աչքիս առջեւ սպաննեցին, և որոյ վրէժն առնելու երդում ըրած եմ...

—Օ՛, այժմ կը հասկնամ թէ ինչ պատճառաւ այն չարաշուք դաշտին մէջ գտայ զձեզ։ Ոճրագործը կը փնտռէիք, և պրծաւ ձեր ձեռքէն... նոր եղեռնագործութեամբ մը դատելով ձեր բարեկամներն, որք կ'օգնէին ձեզ։ Բայց ես անոնց տեղ կ'անցնիմ, և այդ վաշուէր չկրնար դիւրութեամբ ազատիլ իմ ձեռքէս։ Խօսք մ'ըսէք, օրիո՛րդ, և վասը գործի ձեռնարկեմ։ Ես կը դտնեմ այն տունն, եթէ հանիք նկարագրել ինձ... կը մտնեմ հոն, և...

—Կարմիր ադիսներով զինուած է... բայց... կեցի՛ք, կառապա՛ր։

—Աւասիկ, քաղաքացի՛, պատասխանեց կառապարը կեցնելով իւր ձին. ո՛ւր պիտի երթաք։

—Թրոնի հրապարակը,

—Լաւ, իմ ալ կայարանս Բէրմանթիէի ծառուղւոյն մէջ է։ Մտէ՛ք։

—Ա՛ւ վարձ, պարո՛ն, ըսաւ Քամիլլ որոշապէս։ մը, զոր չէր կրնար զսպել։

Պ. Տը Մընէսթրոյ սեղմեց Քամիլլի ձեռքը զոր իրեն կ'երկնցնէր, օգնեց կառքը մտնելուն, և անոր հասցէն, զոր ճշդիւ միտքը պահած էր, կառապարին տուաւ։

Օրիորդ Մոնիսթրոլ, այսուհետեւ ժիւլիէն ծէմոզաքէն աւելի լուրջ բարեկամ մ'ուներ զայս ազնուական երիտասարդ, որ միանգամայն առաւել հաճելի էր իրեն։

Ե.

Ալիբէյա տը Ֆրէսնէ, Դեսպանաց սըրճարանէն դուրս եկած ժամանակ Լուվրսի կոմսուհին կորսնցնելէ յետոյ, անհոգութիւն կեղծած էր, բայց գոհ չէր։ Այդ առեղծական կին ճշդիւ կ'իրացնէր զիւր փնտռածտիպ, և կ'ուզէր փութացնել զիւր տարփական բախտախնդրութիւն, վասն զի երկար սիրակցութիւններէ չէր ախորժեր։

Ուստի մեկնեցաւ սրճարանէն՝ բաւական դժգոհելով որ մինչեւ հետեւեալ օրը պիտի սպասէր ոսկիներ գեղուհին վերատեսնելու համար։ Ալիբէյա, երբոր դժգոհութիւն մ'ունենար, իւր միաքն զբաղեցնող որ և իցէ զբօսանք մը կը փնտռէր, առանց դժուարանալու։

Նախ ստիպեց իւր ծէմոզաք բարեկամն Ամերիկեան սրճարանն երթալ, ուր իրեն նման զբօսասէրք կրնան քանի մը ժամանցնել խնծալից ընկերութեան մը մէջ։

Այդ գիշերային ճաշարան լի է օրիորդներով, որք ընթերցել կ'երթան անդ՝ առանց գիտնալու թէ որո՛ւ հետ պիտի ընթերցեն։ Բայց ծիւլիէն յափրացած էր այդ զարմանալիութիւններէն, և մանաւանդ այն իրիկուն բնաւ ախորժ չուներ անծանօթ խնդչուհիներ կերպարելու։ Եւ որովհետեւ երթալու պատկերը ալ փափաք չունէր, յայտնեց թէ ակումբը վերադառնալ կ'ուզէր, ուր անշուշտ Պաքարայի խաղը սակրի կը խաղացուցէին նոյն պահուն։ Գրգռեալ, սրամտեալ, մտահոգ էր, և անհանդիստ տարփաւորաց համար թղթախաղն դերազոյն ամոքիչ մ'է։

Ֆրէսնէ առանց դժուարութեան համեցաւ ընկերակցիլ նմա, իրեն վերասահելով դիշերին մնացորդն ուրիշ տեղ երթալ անցուցնել, եթէ բաղդը շարունակէր ժպտիլ իրեն։ և որովհետեւ յաջողութեան մէջ էր, կը յուսար մինչեւ ցարշալոյս քանի մը հարիւր նաբոլէոն շահիլ, որ յոյժ ի դէպ կուգար, վասն զի կ'զգար որ ազնիւ Հուենգարուհւոյն սիրոյը գրաւելու համար մեծ գումար ծախսել հարկ էր։

(Շարունակելի)

—= 28 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՈՊԷ

ՁԻԿ-ՁԱԿ

ԿԱՄ

ԿԵՌ-ԲՈՒԹԱՄԱՏ

Դ.

Կրնար կարծուիլ թէ անծանօթը կը հասկնար Քամիլլի մտածութիւնը, վասն զի պարսպադռան հարիւր քայլ մնալով՝ խղեց լռութիւնն և ըսաւ իւր պաշտպանելոյն.

—Ի հարկէ կը զարմանաք, օրիո՛րդ, այսոլիսի ոճրատեղ ժամերու մէջ Բէվոլթի ճանրուն վրայ ինձ հանդիպելնուդ։ Հաւատացէք թէ իմ սովորական զբօսավայրս չէ այս վատահամբաւ և վտանգաւոր ուղի։ Բայց այս իրիկուն Սէնթ-Ռանի մեծ ամբանոց մ'ունեցողս վաղէմի բարեկամցս տունը ճաշելի, և փոխանակ կառքով վերադառնալու ի Փարիզ, քմահաճոյքս ուզեց քալելով անցնիլ այս անծանօթ տեղերէ, որք լրագրաց «Զանազան Լուրերոյն նիւթ կ'ընծայեն յաճախ։ Մաքովս արկած մը կը փնտռէի, և գոհ եմ որ այս արկած վիճակեցաւ ինձ։

Բայց նկատեցէք, աւելցուց ծիծաղելով, թէ ես ալ կրնայի զարմանալ ձեզ այս ամայութեանց մէջ կրկնակալ գտնելով, ուր մանկամարդ աղջիկունք չեն համարձակիր երթալ դալ։

—Դիտէ՞ք արդեօք ի՛նչ ընելու համար եկած լինիլս, մինչեց օրիորդ Մոնիսթրոլ քիչ չատ չփոթելով։

—Օ՛, ես բացատրութիւն չեմ խնդրեր ձեզմէ, բայց ներեցէք ինձ որ ծանուցանեմ ձեզ թէ ո՛վ եմ ես։ Անունս Ժորժ տը Մընէսթրոյ է։ երսուն տարու եմ, բաւական հարստութիւն ունիմ, և ազգատոհմս վերջին ժառանգն եմ։ Բազում ուղեւորութիւններ ըրած եմ Արեւելք, յետ երկար ժամանակ բնակելու ի Փարիզ, ուր վերադարձած եմ ուր օրէ ի վեր, և ուր վերջնապէս բնակութիւն հաստատելու դիտաւորութիւն ունիմ։ Բաւական պտրտեցայ աշխարհի մէջ և հանդիստ ընել կ'ուզեմ։

Բայց կը վախնամ որ իմ պատմութիւնս ճանձրոյթ կը պատճառէ ձեզ, ուստի բաւ կը համարիմ այսչափ տեղեկութիւն։

Այժմ, կ'աղաչեմ որ այլ ևս չկրթնիս իմ թեւիս, վասն զի պարսպադուռն եկանք, և մաքաւորք հեռաբրքիր են արհեստով։ Կրնան արտասովոր դտնել սեւադգեստ պարոն մը, սուկանաւոր դեռահասակ գործաւոր մը թեւն առած, և կարծել թէ մաքանենդութիւն մ'ընելու համար միաբանած ենք։ Եւ եթէ մտաբերեն խուզարկել զձեզ, կը հանիսան ձեր ծպտեալ կին մը լինիլ, և գործը կը գէշնայ։

—Ձեմ ուզեր այդպիսի ձախորդութեան մ'ենթարկել զքո, ըսաւ Քամիլլ հեռանալով իւր պաշտպանին քովէն։ Ես կը յառաջանամ, և երբոր դունէն ներս մտնեմ, յայնժամ կը հանիք և նորէն կ'ընկերակցիք ինձ։

Քամիլլի պաշտպանը չափազանց մեծցուցեր էր դունէն անցնելու դժուարութիւնն։ Օրիորդ Մոնիսթրոլ դիւրութեամբ անցաւ։ Մաքաւորք, դէս քուն լինելով՝ չուզեցին տեղերնէն շարժիլ և սուկանաղգեստ դրծաւորը մտնէն զնեալ։

Քամիլլ Սէնթ-Ռանի ծառուղին մտաւ փութապէս, և երբոր երկու հարիւր մեթրի չափ հեռացաւ պարսպադռնէն, կանգ առաւ գաղի կանդեղի մը տակ, որ պիտի լուսաւորէր վերջապէս իւր ազատարան, որոյ անունն ուսած էր, բայց դէմքն հաղիւ տեսած։

Շատ չանցած, հասաւ Պ. Ժորժ տը Մընէսթրոյ, և ընդհատեալ խօսակցութեան թելը նորէն ձեռքն առաւ։

—Աւասիկ Փարիզ մտանք, օրիո՛րդ, ըսաւ յոյժ քաղաքավար կերպիւ, և պատրաստ եմ ձեր հրամանին։ Ես համբ՚ը որ ձեզ մինչեւ ձեր տունը տանիմ, կամ թէ առանց իմ ընկերակցութեանս կ'ուզէք երթալ։ Եթէ միայնակ կ'ուզէք երթալ, կ'ընկերակցիմ ձեզ մինչեւ որ կառքի մը հանդիպիք։ Բայց աղէկ միտքս եկաւ... ձեր վրայ յարձակող սրիկաները թերեւս կապտեցին ձեր վրայ գտնուած դրամները...

—Թէ՛ դրամներս և թէ՛ ժամացոյցս, ըսաւ Քամիլլ։ բայց հոգ չէ, կառապանին վարձքը կը վճարեմ երրոր տուն հասնիմ։

Զայս ըսած ժամանակ Քամիլլ կը զնէր իւր ադամանդն, և բերկրութեամբ կը տեսնէր որ հանդիպողի գէջքի մ'ունէր։ զոյնը թխորակ էր, աչերը վառվռուն և քաղցր, բերանը կը ժպտէր սև ու բարակ ընչացքի մը տակ, և ըսածին չափ տարիքոր չէր երեւեր։

Քամիլլ կին էր, և աւելի կը սիրէր ազատարար ունենալ դեղեցիկ, ընտրելի և ազնուական երիտասարդ մը, քան թէ բիրտ չինականի մ'երախտապարտ մնալ։

Նոյն միջոցին յանկարծ կառք մը տեսաւ որ արուարձանեայ ուղեւորութենէ մը կը վերադառնար, բայց Քամիլլ չէր կրնար այսպէս բաժնուիլ այնպիսի մարդէ մը, որ իւր կեանքը վտանգի մէջ դրած էր իրեն համար։

—Պարո՛ն, ըսաւ, ես միայնակ կը վերադառնամ ի տուն։ լաւագոյն կը լինի այնպէս։ Բայց կը յուսամ վերստին տեսնել զձեզ վաղը։ Ես կը բնակիմ Պուլվար Վոլթէր թիւ 292... անունս օրիորդ Մոնիսթրոլ է... և եթէ հանիք ընել զայս երկար ուղեւորութիւն...

—Ներեցէք եղիք, օրիո՛րդ, ըսաւ խլրտուն երիտասարդը։ Բայց... կը թուի թէ ձեր անուն անծանօթ չէ ինձ...

—Անշուշտ լրագրոյ մէջ կարդացած էք, հօրս սպանման առթիւ։

—Ինչ կ'ըսէք, դուք...

—Դուստրն եմ ծան Մոնիսթրոլի, զոր աչքիս առջեւ սպաննեցին, և որոյ վրէժն առնելու երդում ըրած եմ...

—Օ՛, այժմ կը հասկնամ թէ ինչ պատճառաւ այն չարաշուք դաշտին մէջ գտայ զձեզ։ Ոճրագործը կը փնտռէիք, և պրծաւ ձեր ձեռքէն... նոր եղեռնագործութ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՍՅՈՒ 1884 ՏԱՐԻՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՍՈՅՈՒ 1884 ՏԱՐԻՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած ՁՐԱՆԻՆ 11,000,000 Անգլիական Ոսկին հ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 **ՄԱՐԻԹԱՅՄ.** ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրամագրաններն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը դիմեն Ղալաթիա Գումրիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակին, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՀԱՅ ԹԷՅՁԱՎԱՃԱՌՆ

Կը վաճառէ ամեն տեսակ ընտիր թէյեր։ Ամէն յաճախորդք որ դիմեն թաշվիզ փողոց թիւ 70 (Մէսրոբ Քարտէրի կից, ազբիւրին վերի կողմը) գոհ պիտի լինին իրենց ստացած թէյերուն թէ՛ տեսակէն և թէ՛ գնէն։

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԲՈՒՄԵԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԱՑ

Արդէն յայտնի է թէ սոյն վիճակահանութիւնն երկու ամիսը անգամ մը տեղի կ'ունենայ արքունի Փողերատնոցին մէջ։

Այս անգամ 95 դրդ պիտի քաշուի յառաջիկայ քսան եւրոպական դէկտ. Ին — քսան յունուար նոյ. 19 ին — և 500 թիւեր պիտի շահին. առաջին պարգեւն է այս անգամ 600,000 և երրորդը 60000 ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ մնացեալ 450 թիւերն 400 ական ֆրանք պիտի շահին։

Շահողի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդաւորմանին դիմին է 7½, կէսինը 3 և մէկ քառորդինը 3 դահեկան։ Ասոնց մայրերը Եսայեան և Զարիֆի գրամատուներն են։ Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ թղթադրամ և ամեն լեզուէ նամակ կ'ընդունուի։

Իվաղուց նայուած բաժնեթղթոց թիւերն առ մեզ դրկուած ատեն՝ առանց ոչ է փոխարինութեան կը նայուին։

Կալուածական տրոց գծագրութիւնը եւս կը կատարուին։

Ցանցնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին։ Դիմել ուղղակի առ

ՄԱՐԳԱՐ Ց. ԳԻԼԱՆՕԼՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Կամուրջի գլուխ թիւ 33.

ԻԼԱՆ

ՊԱՆՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարքնա թարիխը գարարքնտան իթիպարէն երիմի պէր կիւնտէ երիմի պէշ պին մէթրօսք վէ երիմի պէրինճի կիւնտէն իթիպարէն հէր հաֆիզա օն պին մէթրօսք թէսիպ օլունարագ օն իքի հաֆթա իթիմամքնտա արգարը այրնագ վէ սուլթէյէրինին թէրգիմինտ ադէտինին նբաֆը բէշին վէ նբաֆը տիկերի երիմի պէր կիւն միւրուրինտէ սիմ մէճիտիյէ օն տօգուզ ղուրուշա օյնրագ վէրիլմէք վէ թէէմինամ օյնագ իւզրէ միւթահիւտ նիզամիյէ իսպիտիսնէ իշ պին լիրա տէրօղիմօ վէրմէք վէ չայէտ կինի կիւնինէ իսֆար թէճարիւտ իտէմէզ իսէ, մէզբիր իշ պին լիրա թագմինամ օյարագ խազինէի մէզբիրէ իրատ գայտ իտիլմէք վէ բէամը կէօմրիկի իլէ անպարա թէսիմինէ գատար քէաֆիէի մէսարիֆ միւթահիւտ այնա օյնագ վէ իթիթիաղ օլունան նիւմունէ վէ էպանիլա թէսիմը իլէ մուրթադրգ օյարագ այրնագ չարթը իլէ միւպայեա օյունագ իւզրէ մէկզբի միւնագասայա գօնուլմուշ օլան եիւզ էլլի պին մէթրօ լանթիլիրա ինկիլիթերրա նէֆէր չուհսաբնին պէհեր մէթրօսք օն սէքիզ ղուրուշ պէշ բարայա օյարագ թալիպի էօհտեսինտէ օլուպ թէրլին սանիի բուտինին օն պիրինճի բաղար երթէտի կիւնիւէ գատար պէհեր կիւն միւնագասաբը պիկ իհրա մէզբիր կիւնտէ գարարը գատիսի վէրիլէճէ յինտէ, իթիասքնա թալիպ վէ օն իքինճի սաբը կիւնի եիւզտէ պէշ թէնգիմնէ բարիպ պուլունանլէրին մագամը Սէրասքերի լէվազիմաթը ուտուիյէ տարէխինէ կէլրէրի իլան օլունուր։

7 Թէշրինի սանի 1885

2—3

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ԿԵՆՏՐՈՆԱՏԵՂԻ
44 — ՓՈՂՈՑ ՍԷՆ-ԼԱԶԱՐ ՓԱՐԻԶ — 44

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

ԱՄԵՆ ԲԱԺՆԵՒՈՐ ԱՐԺԵՔԼՈՅՑ (Զետեղում խնայողութեանց)

Նահագ բաժիններն և պարգեւները կը վճարուի ի Պոլիս յոյժ թեթեւ վերջով

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ, ՍԲԻՐՕ ՏԷՄԷՐՕԲՈՒԼՕ

Ղալաթիա, Տէլիրմէն-խան, թիւ 10 եւ 11

Ուրեմն, Դրամատունն ԱՄԵՆՈՒՆ կրնայ ուղարկել միջոց բոլորովին ամենայն գումարով մը՝ ձեռք բերելու շահեր, որովք կրնան հաստատութեամբ մտիկ դարուս երջանիկներուն հետ։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆ ԱՄԻՍ

Բաժիններն ԿԱՆ 1000 ՀՆ ՄԻՆՉԵՒ 200,000 ՖՐԱՆՔ

Բաց սոսի տոկոսները կը վճարուին ստորագրողին, իբր թէ արժէքագրեր կանխիկ գտնուած լիներ։
Բուն արժէքագրերը միայն ստորագրողին տրամադրութեան ներքեւ են։
Եվրոպական ամսաթերթերը կը պարունակէ ֆրանսական և օտար բաժիններով ամեն վիճակահանութեանց ցուցակներուն կատարեալ հաւաքածոյն։

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՍԻՆԿԷՐ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԵՒ ԼԱՒԱԳՈՅՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՄԻԱՅՆ

ԴՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ

Ղալաթիա, Կալանի խան, 2
Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90
Բերա, Մեծ փողոց, 208

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Թ. Ղ. Ն. ՆԻՆԻՏԼԻՆԿԻՐ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Ամեն ճշմարիտ մեքենայ կը կրէ թեւին վրայ Singer Manufacturing Company և վրան Գործարանին նշանը։

ԶՐԻ ԱՇԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ.—ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ

ՏԻՕԺԷՆ

ՊԻԼՕՏ

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑԵՐՈՒ ՇՂԹԱՅՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅԼ ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԳՈՀԱՐԵՂԻՆԱՑ

Վերոյիշեալ Տիօժէն նշանը կրող սոյն նորահնար նիբել ժամացոյցներն իրաւամբ արժանացած են Գրանտրոյ Բրեվեթնոյ անուան, որովհետեւ թէ գնով գերազանցութիւն են գործաւորաց և թէ ճշդութեամբ կը գերազանցեն ոսկի Քրոնոմէթրներն իսկ, այս ժամացոյցերն իրենց յարմար գեղեցիկ տուփերն ունին, և կը ծախուին ի գին 30 ղրուշի (4 մէճիտ) տուփնոյով սահմանեալ կանոնաւոր գնէն կը պայմանի։

Պիլոտ նշանով ճանչցուած մեր զանազան տեսակ արծաթի ժամացոյցներն արդէն բաւական տարիներէ ի վեր լաւ կերպով գնահատուած են ամեն ժամագործաց կողմանէ թէ ատ և թէ ի դուռաս։

Սոյն ժամացոյցերու մեծաքանակ սպառումն արդէն սկսած է նախանձ յարձել խել մը օրինակողներու որոնք իրենց ուզեղն կը յոյսնեցնեն իրենց յոռի ժամացոյցները նրանցմէ ներս արդէն սխալով մեր Գարարիտ Պիլոտներուն։ Նոյն իսկ այդ նշանն ալ փոքր ինչ փոփոխելով յանդգնաբար կը գծեն։ Ուստի պարտք կը համարիմ արդդ հասարակութեան ազդարարել և մասնաւորապէս Պոլսեցի և գաւառացի ժամագործաց որ մեր Պիլոտներն (Զիմիի անուամբ ծանօթ) այսուհետեւ պիտի կրեն, բաց ի այս նշանէն, մեր անունն Գարդիարէն լեզուաւ մեր մակ տախտակին վրայ և Տաճկերէն լեզուաւ մեր քանային վրայ։

ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Կ. Պոլիս, Զինտերլի-խան
Վարի յարկ թիւ 7—8

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Զուլիսաֆի-խան փողոց թիւ 8
Մաֆազաձրլար փողոց թիւ 42

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴԱՒԻՐԻՉ ՉՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՓ ՏԷ ՇՕ

Ամենազգաստ կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Տէրերը, Կանայք, տկարակազմ Տղաներն և ամեն փափուկ անձինք։

Վիալի Գինին, ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, Փորկապութեան, Հիւծման, երկար սպասքնանց, Եւզոլի, ի մի բան, Թուլութեան, Վասութեան, Զրոյկի ուժատաութեան ամեն վիճակներուն որոց չատեր լարաբերք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Գեղարան Ժ. Վիալ, Գուլարոն փողոց, 14—Լիոն

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա մեծ փողոց 69.

ՀԱՆԳԱՍՔԱՑԻՆ ՀԱՄՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY

ՎԻՇԻ

Վարչութիւն Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմորթր

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒՍՏ ՖՐԱՆՍԷԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմորթր

GRANDE GRILE. — Ուշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լարքի և փայծաղի խըցումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար և այլն։

HOPITAL. — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, գծուպանարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CÉLESTINS. — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և մզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէտ), սպիտակուց — միզական (Ալբիմինուրի)։

HAUTERIVE. — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարախիզութիւն, սպիտակուց — միզական։

Ադրիւրին անունը պէտք է փնտռել յիւրերու քաքսիլին վրայ։

Պոյոյ ամեն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

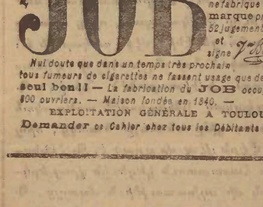

Nul doute que dans un temps très prochain tous fumeurs de cigarettes ne fassent usage que de ce papier Seul bon!! — La fabrication du JOB occupe plus de 300 ouvriers. — Maison fondée en 1840. — EXPLOITATION GÉNÉRALE A TOULOUSE.
Demander ce Cahier chez tous les Débitants de Tabac.

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ դէմ Անգլիոյ, կ. Պոլսոյ և Օրտագիւղ

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՒՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալուանոս	2,000	Լէբրանդոս	4,500
Ամէրիս	3,000	Մարէնկոս	4,300
Լէկոս	4,300	Մարսորին	2,500
Պասսանոս	3,500	Միրիս	2,000
Գլորտոնիս	2,200	Նէրոս	2,000
Գլասվօ	2,000	Օթէլլոս	5,000
Գէյրոս	2,600	Օրտոնոս	3,000
Գլասկոս	2,500	Օրտանդոս	4,500
Գամէս	2,400	Օֆրոս	2,000
Գաբոս	2,000	Բասֆիկոս	4,200
Գէօմ	2,700	Բոլէրմոս	3,200
Տէնոս	2,500	Բասդէր	1,700
Տօվիս	1,800	Բիրոս	2,800
Էրոսոս	2,600	Ամսոնոս	4,400
Տասդոս	2,600	Լիմոսոս	3,200
Ֆալքոն	800	Բոլոս	3,000
Ֆիլոս	1,700	Սամոնոս	5,500
Ֆլամինկոս	1,600	Լոմիս	3,500
Կարիսէս	5,500	Սալէրնոս	4,000
Կիրանոս	2,200	Սաբոս	2,000
Կոզոս	1,800	Սալիս	2,000
Կոսանոս	2,200	Որէնդոս	4,300
Հանկոս		Թասոս	1,200
Հերոս	2,000	Թ. Ռիչրդ	3,000
Հիսալիս	3,000	Թրիկեր	1,300
Հիմնէրդ	1,200	Թրէլոս	2,800
Ձիոս	2,300	Գասդոս	3,600
Քէլոս	2,000	Եէտոս	1600
Քոնոս	2,200	Զէրոս	3,000
Լէո	2,000	Զէրոս	41,0

Կէտոնս չոգենաւը, նաւապետ Ֆօրթէ, ընդհանուր վաճառքով Հրէն աստ հասած, պարպած և Յաստեա ուղեւորած է։

Բաղէրս չոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով ասնոյս 16ին Հրէն մեկնած է, Մալթա հանպիտկով կ. Պոլիս գալու համար։ Դեկտեմբեր 4ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ուրիշ դիւրութիւններ

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԼԻՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ.
Գործակալ։
Թիւ 17—18, Ֆիւրիւբ Միլլէթ
խան Ղալաթիա

314

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԼԷՎԷՐԼՈՒԼ Ի ՄԱՆՉԵՍԹԷՐ ԳԾԼԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոքուս	4200	Օսպրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէբեթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բիրա	3000
Սէուսդրիս	3250	Դալտոնիկ	1700
Թիպս	3250	Լոդիւս	800
Մանսուա	3250	Սիմոտա	500
Մարիսթիս	3250	Սէտիլ	700
Սֆինքս	3000		

Օսպրիս չոգենաւը, նաւապետ Բէլ, ասնոյս 16ին Օսմանլիի վերադառնալով 21ին ուղղակի Լիվրբուլ պիտի երթայ։

Ֆրիս չոգենաւը, նաւապետ Ուիլքոքս ասնոյս 23ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդ հանուր վաճառքով։

Դիմել առ Յ. Թ. ՈՒԻԼՍՈՆ և ԸՆԿ.
Մէյտանլըգ փողոց,
Ուիլսոն խան
ՁԵՑՈՒՑ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
315 31, Ձէյմս Ստրիտ, Լիվրբուլ

ՓԻԻՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ուր-ուրդը տեղ չ'առնուած կը բանին Լիվրբուլ և Մանչեսթրի գլխ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Պալթա	3,000
Ադլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ամէրօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոզնիա	4,600	Բաղտիա	5,000
Պալպէք	2,500	Բալտիրա	3,000
Որիոնիզ Քուրն	1,200	Սէրվիա	7,800
Սէֆոլտնիա	5,000	Սիդիա	4,000
Քարդալտնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տեմերարա	2,300	Սիոն	3,000
Կալիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քեսար	2,300	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քիրոս չոգենաւը, նաւապետ Ֆէրկիւսըն, դէկտեմբեր 2ին Լիվրբուլէն աստ պիտի հասնի։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուրիշ նաւահանգիստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՀՈԼԻ
Գործակալ
Թիւ 1 Քիւշիւք Հալի
311 փալա խան Ղալաթիա

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ուր-ուրդը տեղ չ'առնուած կը բանին Լիվրբուլ և Մանչեսթրի գլխ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալեքսիան	2500	Ֆաուսիան	3700
Ալդերիան	2500	Ֆլորիտեան	3700
Ամստրատեան	2500	Ֆլանդրիա	3700
Անտարտիկեան	2500	Ֆրանսիան	5500
Ամերիկեան	2500	Իսպանիան	5500
Աստրալիան	3700	Իտալիան	5500
Գալատիան	6000	Իսաբրիան	2200
Գուլկաթիան	6000	Լեսպիան	2500
Քասթլեան	800	Լիսբոնեան	800
Սպարտեան	2000	Լիսպոն	700
Տուրոյ	700	Օրտրիզ	3500
Էնթրպրն	3700	Բերսիան	6800
Ֆասիան	3700	Վանքուվերեան	6800
Ֆալերիան	3700	Վիրջինեան	

Ալլոպան չոգենաւը, նաւապետ Քրիսթիան, ասոյս Լիվրբուլէն աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ուրիշ դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա
Նաւատեղք, Պարոնյաք Ֆրէս, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալներնին

Կ. Պոլիս, Իսմաւրատ Լաֆոնդէն.
Ճիպրադար, Գ. Գ. Քարվէր Ծղբաք
Ալէքսանդրիա, Ի. Լ. Ֆէնտան և ընկ.
Մալտա, Ե. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրդադոյ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիդ և ընկ.
312

Ա. Ս. ՏԻՄԱՏԵԱՆ Ս. ՏԻՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

587, Մեծ փողոց Բերայի, ի Թէգքէ, մզկիթին դիմաց, 587

Պ. Տիմիթրիոս Սիմաթի, ուէր վերոյգրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բարեմիտ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենագեղեցիկ և կատարեալ հասատաւոն կարասիներ, ինչպէս Հայելիներ գրասենեակ, Ճաշարանի և սրահի սեղաններ, Աթոռներ լարուածներ (լաստիկ), Զանազան չափերով մահճակալներ, Հանգստարան բազմոցներ, եւն, եւն։

Այս ամեն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ ազան գներով ամեն տեսակ կարասիներ կը չինի յանձնարարական։

306

ԲԱԳԱՐԱՏ Ա. ԱՐԹԻՆՕՖ

Առաջին կարգի վկայեալ փաստաբան կ'ընկերակցի այս անգամ քաղաքիս պատուաւոր փաստաբաններէն Քոզմի Քիւլհանճեան էֆէնտիի հետ, և այս առթիւ կը յայտնէ թէ պատրաստ է ստանձնել, որպէս յառաջագոյն, այլ և այլ դատեր՝ վարելի կառավարական ատենից և հիւպատոսական դատարանաց առջեւ։—Աղքատաց մասնաւոր դիւրութիւներ կ'ընծայուի։

Ղալաթա, Քիւրէքճիլէր փողոց, Քիւչիւք Եէնի խան, Թիւ 4։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՃԷՐՉԻ ՍԻԹԻ, 23 Հոկտ.

Նիւ Եորք քաղաքին վրայ տեղեկութիւններ տալու մօտ քանի մ'ամիսներ առաջ խոստացեր էի պատմաներ ընել մեծ ոստանին երեւելի փողոցներուն մէջ, ներկայացնելով ընթերցողին քստ կարի աչքի զարնող մեծ հաստատութիւններն. այս առթիւ երկու նամակներ հրատարակուեցան արդէն Ա. բեւ-եւլի մէջ, որք Քասըլ-Կարտրնէն սկսելով Սիթի-Հօլ կը հասնէին Պրոտուէյի մէջէն։ Այսօր կուգամ շարունակել պատմութիւնս խօսելով միայն Փառք-Բօ հրապարակի մասերն գտնուող լրագրաց վրայ։

Փառք-Բօ հրապարակն կը բացուի Քոսթ Օֆֆիսի առջեւ, որոյ մէկ ծայրը երկու երեւելի փողոցներու անկեան վրայ (Պրոտուէյ և Անն ըսդրիդ) կը բարձրանայ Նիւ- Եորէ Հէրալդի հոյակապ գրասենեակն. այս մեծ լրագրին անունը միայն բաւական է ծանուցանելու համար թէ այդ չենք պարտի լինիլ քաղաքին երեւելի շինուածքներուն մին։

Հէրալդի շինուածքը (Հէրալտ Պիլտինկ) հինգ յարկերէ կը բաղկանայ, որոյ մեծ դրան վրայ քանդակուած կայ լրագրոյն անունը՝ խոշոր գրերով։ Աւելորդ է ըսել թէ չենքը ճերմակ քարէ շինուած է ընտիր ճաշակաւ, այնպէս որ քաղաքին երեւելի շինուածքներու մին կը ներկայացնէ Նիւ Եորքի նշանաւոր հաստատութեանց նկարը պատկերացնող ալբոմին մէջ։

Այս շենքին առաջին յարկին մէջ դրուած է մամուլն և ուրիշ գործիքներ, ուր յատուկ շինուածքի մը մէջէն կուգայ շոգին կաշիներու միջոցաւ. այս յարկը գրեթէ գետնին տակ ծածկուած է, որով շենքը կ'ունենայ վեց յարկեր։ Երկրորդ յարկին մէջ կը վաճառուի լրագիր, կ'ընդունուին նամակներ ու յայտարարութիւններ։ Իսկ միւս յարկերուն մէջ զետեղուած են գրաշարներու, խմբագրաց, խմբագրապետին գրագրաց և հեռագրութեան սենեակներն։

Հէրալդ ունի իւր շենքին մէջ հեռագրի թելեր. ի մասնաւորի Եւրոպոյ հետ ունի ուղղակի լարաբերութիւն Մաքէյ-Պէննէթ գծին միջոցաւ։ Աւելորդ է ըսել թէ այս օրագիր աշխարհիս ամենէն մեծ թերթն լինելու պատիւը կը վայելէ. ներկայ ժամանակիս մէջ Հէրալդէ աւելի հարուստ թերթ մը չերեւիր Ամերիկայի, գուցէ Եւրոպոյ մէջ իսկ։

Նիւ- Եորէ Հէրալդ թղթակիցներ ունի Միացեալ Նահանգաց երեւելի քաղաքներուն մէջ, և թղթակցութիւնք հեռագրի միջոցաւ կը կատարուին շատ անգամ։ Թղթակիցներ ունի նաեւ Եւրոպոյ գլխաւոր քաղաքաց և մայրաքաղաքներու, ինչպէս նաեւ Կ. Պոլսոյ և Վառնայի մէջ։ Փարիզի, Լոնտրայի և Նավպոլի մէջ առանձին գրասենեակներ կան Հէրալդ լրագրին։

Հէրալդ կը հրատարակուի ամէն օր առանց բացառութեան, և օրական կը տպէ 130,500 օրինակ. մէն մի օրինակը կը վաճառէ երկու սենթի, որոյ հետ կ'ընկերանայ ծանուցմանց թերթ մը որ Աբէ-Եէլի մեծութիւնն ունի և լեցուած է ամենամանր գրերով։ Աւելորդ է ըսել թէ մէկը եթէ Հէրալդի մը բոլոր պարունակութիւնը հայերէնի թարգմանելու ըլլայ, իւր թարգմանութիւնը դիւրութեամբ պիտի կրնայ լեցնել մեր ամենէն մեծ օրաթերթն եղող Աբէ-Եէլի պէս 5-6, գուցէ ալ աւելի թերթեր։

Հէրալդի կիրակնօրեայ թերթն կը բաղկանայ 24 երեսներէ ու կը վաճառի 5 սենթի. Սքոթլ-Հէրալդի մէկ մասը ծանուցմանց նուիրեալ է։

Այս օրաթերթի կը հրատարակուի 30 տարիներէ ի վեր, որոյ թիւը հասած է գրեթէ 18,000։ Այժմեան տէրն ու հրատարակիչն է Յակոբսո Պէննէթի Կորսոն։

Քիչ մը վար նոյն հրապարակին վրայ կը տեսնենք Ո-օրլդի գրասենեակն, որ Հէրալդի բաղդատմամբ փոքր ու անշուք շենք մ'է։

Ո-օրլդ՝ Հէրալդի չափ հարուստ չէ, սակայն այս թերթ քիչ առնէն պիտի գերազանցէ կ'ըսեն զՀէրալդ, իւր մեծութեան և նիւթոց առատութեան համար. շատեր ալ այնպէս կը հաւատան թէ Ո-օրլդ լաւագոյն թերթն է Միացեալ-Նահանգաց մէջ։

Ո-օրլդ չունի Հէրալդի չափ թղթակիցներ. բայց լուրերն կու տայ ժամանակին։ Սա լաւ տեսութիւններ կ'ընէ բոլոր տէրութեանց վրայ։

Ո-օրլդ նոյն մեծութիւնն ունի ինչ որ Հէրալդ. բայց այս կը հրատարակէ օրը գրեթէ 195,000 օրինակ, ու իւր ծանուցմանց թերթն աւելի հարուստ կ'ըլլայ երբեմն քան զՀէրալդ. մէն մի թիւը 2 սենթի կը վաճառուի. կիրակի օրեր այս օրաթերթի կը բաղկանայ 26 երեսներէ 3 սենթ արժողութեամբ. այս մասին պարզ աչօք կ'երեւի որ գերազանցած է իւր մրցակից։

Ո-օրլդ կը հրատարակէ երբեմն Նիւ-Ճէրզիի վերաբերեալ շատ տեղեկութիւններ և այդ թիւը կը կոչէ Նիւ-Ճէրզի Եուէյզ. առաւելութիւն մը զոր չունի Հէրալդ, բայց այսու հանդերձ այս վերջինը ժողովրդեան համարումը գըրաւած է մեծ մասամբ։

Ո-օրլդ հրատարակած է մինչեւ ցարդ 8,825 թիւեր և իւր այժմեան տէրն Յովսէփ Փուլիթզր։

Հոս է նաեւ Տէյլի-Նիւզ փոքր օրաթերթ մը, որ կը հրատարակուի ամէն օր միջօրէէն յետոյ և գտած է բաւական ընդունելութիւն ժողովրդեան մէջ։ Կատարի ընկերավարական է և ունի սուր գրիչ։ Օրական կը հրատարակէ 165,000 օրինակ։ Երբեմն իւր անձուկ էջերուն մէջ նորավէպեր ալ կը տեղաւորէ, և կը նուիրէ թերթին մէկ երեսն այլեւայլ ծանուցմանց. իւր խմբագիրն է Պէնժամէն Վուտ։

Մոռացանք ճշդիւ խօսիլ Թրիբիւնի վրայ, որոյ գրասենեակը Նիւ-Եորէ Հէրալդի կից է Անն փողոցի մէջ։ Այս թերթ կը հրատարակուի կէս օրէն վերջ. շատ անգամ ծաղրելի պատկերներ կը տպէ առաջին և միւս երեսներուն վրայ. օրական կը հրատարակէ 78,000 օրինակ, որոց մին երկու սենթի կը վաճառուի։ Աբէ-եւէ քիչ մը մեծ թերթ է այս մասը տաւերով. շաբաթ օրուան թերթը մեծ է և երեք սենթի արժողութիւն ունի. իւր թիւը հասած է 6,300ի, իսկ գրասենեակը Հէրալդի շենքին քով դաճաճ մը դարձեր է։

Մօրնինգ Տէյլի դարձեալ թերթ մ'է և կը հրատարակուի ամէն առաւօտ։ Իւր գրասենեակը մեծ շենքի մը երկու յարկերուն մէջ ամփոփուած է։

Այս օրագիր երբեմն մեծ ու փոքր պատկերներ կը դնէ իւր մէջ, որք հետաքրքրական կ'ըլլան ընթերցասէր ժողովրդեան։ Մօրնինգ Տէյլի թէեւ վաղեմի թերթ մը չէ, բայց լաւ ընդունելութիւն գտած է երկրին մէջ. թէ հարուստ թէ աղքատ, թէ երիկ մարդն թէ կիսկ մարդն, և թէ մանուկներն իրենց ճաշակին համաձայն բաներ կը գտնեն անոր մէջ։

Այդ թերթի կը հրատարակէ ամէն օր 152,000 օրինակ. մինչեւ ցարդ հասած է 1055 թիւրն։ Իւր մեծութեամբ կը համապատասխանէ Իլլինոյ Ռիւբիւնին, խմբագիրն է Ալպէր Փուլիթզր։

Զմոռնամ ըսել թէ ամէն լրագրի գրասենեկի դրան քով ընդհանրապէս դրուած կայ մի մեծ տախտակ, որոյ ճակտին վրայ գրուած կայ լրագրոյն անունն և շատ անգամ բաժանորդագրութեան պայմաններն։ Թերթն հրատարակուելէ առաջ խմբագրութիւնն անոր պարունակութիւնը խոշոր գրերով կը գրէ մեծ թուղթերու վրայ ու կը փակցունէ այդ տախտակին. ժողովուրդը կը խառնի անոր առջեւ, սովի ատեն հացագործի գլխին ժողովուող անօթիներուն պէս. երբ լրագիրը հրատարակուի, ժխորը մեծ կ'ըլլայ. անյագաբար կը խլէ ժողովուրդն լրագրոյ թերթերն։ Այսպիսի տեսարանի մը անտարբեր աչօք չկրնար նայիլ մարդ։ Այս առթիւ ի՞նչպէս կրնանք չըսել թէ մեր խմբագիրք մեծ զոհողութիւններ ընող ազգային բարերարներ են, որք անթիւ գժուարութեանց յաղթելով լրագրեր կ'ընծայեն ժողովրդեան. իրաւունք չունիմ ըսելու թէ խորին շնորհակալութիւն պարտինք յայտնել մեր խմբագիր տեարց, ինչպէս Իթիւճեան էֆէնտիի, Պ. Դ. Արծրունիի և այլ ուրիշ բազմաչխատ անձանց։

Սակայն ներողութիւն, կը շեղիմ ճանբէս. երթանք դիտենք Մէջ Եէ-էբէ, որոյ գրասենեկին առջեւ բարձրացած կայ յայտարարութեան տախտակն։

Մէջ Եէ-էբէ մեծ լրագիր մ'է որ կը հրատարակուի ամէն օր. սա եւս ընդունելութիւն ունի ժողովրդեան մէջ։ Ցստակ գրիչ և լաւ ոճ կը գործածեն դորա խմբագիրներ։

Այս օրաթերթին թիւը հասած է 5,700ի և կը հրատարակուի յատուկ ընկերութեան մը ձեռամբ։

Քիչ մ'ալ վարը կը տեսնենք Թէէ-պէ-Ն և Նէ-Եորէ Թայմզ լրագիրներն, որք Ո-օրլդէ մէկ աստիճան վար մեծութիւն ու ընդարձակութիւն ունին։

Առաջինը ունի մի փառաւոր գրասենեակ, և հաստատուած է 1841ին։ Բայց տարածեալ թերթերէն մէկն է. կը հրատարակուի յատուկ ընկերութեան մը կողմէ. թերթն հազիւ կայ Աբէ-եւէի չափ, և իւր պարունակութիւնը ընդարձակութիւն է, կ'ըսուի, մեծ թերթերէն։ Բ-օրէյնի մէն մի թիւը կը վաճառուի 4 սենթի, որ միւս լրագրաց հետ բաղդատելով շատ սուղ կ'երեւի։ Նոյն ընկերութիւնը կը հրատարակէ նաեւ Բ-օրէյնի դիտ՝ գրքի մը վրայ։ Պ. Տէրէ ելեքտրականութեան միջոցաւ զօրութեանց քաղաքէ քաղաք փոխադրութեան վրայ, Պ. Պ. Ալլքսս Հիւմպէր և Հարի, ջրածին կազին նոր եղանակաւ մը պատրաստութեան վրայ, եւ եւ եւ, և... Բասթէօր շանց կատաղութեան վրայ իւր վերջնագոյն փորձերը ծանոյց որք վերջնական ըլլալ կը թուին։

Գիտունները եթէ ամէն շաբաթ այսպէս աշխատին և եթէ ամէն շաբաթ այսպէս արտադրեն բնութիւնը քիչ ատենէն գաղտնիք չունենար մարդոց համար, ինչպէս որ Միքրոսկոպերը գաղտնիք չունին Բասթէօրի համար։ Խ՛ղճ Միքրոսկոպեր, դարուց ի դար հանդարտ և հանգիստ կը ծնէին, կ'ապրէին և մեռնելով կը մեռնէին, այժմ անիծեալ Բասթէօր զիրենք կը հալածէ, ափին մէջ կ'առնէ, կը շարչարէ, կը տարաբնէ, շիւղ մէջ կը բանտարկէ, օրերով շաբաթներով ու ամիսներով կը պահէ և ուշած օրը երբ անոնց զէնքերը ձեռքերնուն խլած է, կ'ըսէ հեգնելով,

—Հրամմեցէ՛ք, հիմայ գործեցէք տեսնեմ։

Ըստ միքրոսկոպներու տեսակին այս «հրամմեցէ՛ք»ը ըսելու եղանակը կայ։ Շանը կատաղութեան համար ալ մասնաւոր կերպիւ, նա զինաթափ կընէ մանրադիտական էակներն։ Բայց այս բացատրութիւնն տալէ առաջ ըսինք թէ ինչ փորձերու վրայ կը յենու։

Կառնէ ճագար մը։

Կառնէ կատաղի փողոցի շուն մը։

Շանը ողնուծուծն կատաղութեան հիւանդութեան կեդրոնատեղին է։ Առանց շունն սպաննելու կը բանայ ոսկորներն ու ողնուծուծէն մաս մը հանելով ճագարին գլուխը կը ծակէ և անոի ներս կը մտնէ։ Միջին հաշուով տասն և հինգ օր վերջ ճագարն կատաղութեան հիւանդութիւնն կ'ընդունայ և կը մեռնի։

Եթէ այս ճագարէն մի ուրիշ ճագարի վրայ նոյն փորձն կրկնէ, մի և նոյն երեւոյթըն կը տեսնուի և այսպէս կրնայ շարունակուիլ որքան որ ուզուի։ Միայն դիտելի է սա փոփոխութիւնն թէ, կը նուազուի վերոյիշեալ տասն եւ հինգ օրեայ ժամանակամիջոցն, այնպէս որ ճագարէ ի ճագար քսան և հինգ փոխանցումէ վերջ ութն օրի կիջնէ։ Վերջին շարունակելով քսան և հինգ նոր փոխանցումներէ վերջ եօթն օր եռքը կուգայ կատաղութիւնը, և այս անփոփոխ կը մնայ մինչեւ իննուսուն փոխանց. մունք։ «Այժմ այս թուոյն վրայ անփոփոխ կ'ընթանան փորձերս, կ'ըսէ դիտունը, և հազիւ եօթն օրէն քիչ մը պակասի վերածել յաջողած եմ։»

Ահա այսպէսով կատաղացեալ ճագարի մը ողնուծուծէն կառնէ մի քանի հարիւրմեթր երկայնութեամբ մաս մը և ամենայն զգուշութեամբ կը կախէ չիլի մը մէջ ուր օդը չոր և մաքուր պէտք է ըլլայ։ Կատաղատու ժահրը անդ կը ննջէ և հետզհետէ կը մարի, կը տկարանայ։ Այս է մեթոտին գաղտնիքը։ Եթէ անմիջապէս զայն հաղորդենք կենդանւոյ մը՝ եօթն օրէն զմեզ կը խածնէ, բայց եթէ շատ երկար ատեն պահելէ վերջ կենդանւոյն հաղորդենք՝ ոչ նա բան մը կզգայ և ոչ ալ կը կատղի։

Այս ամենը գիտնալէ վերջ, տեսէք ինչպէս գործնականին մէջ, շուն մը անկատաղելի կ'ընէ Բասթէօր։

Շիշերու շարք մ'ունի, որոց մէջ կատաղութեամբ մեռած ճագարներու ողնուծուծեր կան կախուած չոր օդի մէջ։ Շիշերն թուականներ կը կրեն, որք քսան և չորս ժամու տարբերութեամբ իրարմէ աւելի թարմ են։

Սկսելով ամենէն հին թուական կրող շիշէն, որոյ մէջի ողնուծուծն ապահովապէս իսպառ կորուսած է վնասակար կարողութիւնն՝ զայս մի ջուրի մէջ կը թողու և նոյն ջուրէն մաս մը բռավաղի դրեխով շանը մարմնոյն մէջ կը ներմուծէ։ Յաջորդ օրը նոյն փորձը կը կրկնէ աւելի թարմ ողնուծուծով և այսպէս կը շարունակէ։ Կուգայ օր մը, որ թարմագոյն ողնուծուծն, որոյ ժահրաւոր ըլլալն յայտնի է՝ անվտանգ կանցնի շանը մարմնոյն մէջ, մինչդեռ նոյնը ուրիշ շան մը հաղորդուելով եօթն օրէն կատաղութիւն կուտայ։

Փորձեալ շունն չէ թէ կը դիմադրէ կատաղութեան այս կերպ հաղորդուելուն, այլ նաեւ այլ ևս զերծ է այդ հիւանդութենէն, ինչպէս պատուաստեալ մը զերծ է ծաղկի հիւանդութենէն։

«Ցիսուն հատ շուն ունէի, կ'ըսէ Բասթէօր, ամեն տարիքէ եւ ամեն ցեղէ, որք բոլորովին զերծ են կատաղութիւն հիւանդութեան ենթակայ ըլլալէ, առանց և ոչ մի բացառութեան, երբ յանկարծ, յուլիսի 6ին, Ալլսասէն եկող երեք անձինք աշխատանոցիս դուռը զարկին։

«Թէոտոր Վօն, Նպարավաճառ ի Մէյսէնկոթ, մերձ Շէլտհատտ, յուլիս 4ին, թեւէն խածնուած կատաղած շունէ մը, որու տէրն ինքն էր։

«Ժոզէֆ Մէյսթէր, ինը տարեկան, դարձեալ յուլիս 4ին առաւօտուն խածնուած էր նոյն շունէն։ Շունը այս տղան գետին տապալած էր եւ բազմաթիւ խածուածքի վերքեր կային ձեռացը, սրունգներուն, ազդրերուն վրայ, որոց մի քանին այնքան խոր էին որ տղան դժուարաւ կը քալէր։ Այս վերքերուն գլխաւորներն տաս երկու ժամ վերջը Ֆօթի. Վէպէրի ձեռօք այրուած էին ասիդ ֆենկիով։

«Երրորդ անձն էր Ժոզէֆ Մէյսթէրի մայրն, որ չուներ խածուած։

«Շունը տէրն զանի ոպաննելով ներազնուութենէ վերջ, ստամբսին մէջ յարդ և փայտի բեկորներ գտնուած էր, որով յայտնի կ'ըլլար թէ շունն կատաղի էր։ Ըսի այդ մարդուն թէ՝ ինքը վախու բան մը չունի և կրնայ վերադառնալ իւր քաղաքն. բայց իմ քով պահեցի փոքր Մէյսթէր և դիր մայր։

«Յուլիս 6 ին գիտական Ակադեմիան նիստ ունէր. մեր անդամակից Տր. Վիւլբիանը տեսայ և պատմեցի իրեն ինչպէս նաեւ Տր. Կրանչէի, որ կը դասախօսէ Բժշկական վարժարանին մէջ։ Երդուան ալ հաճութեամբ անմիջապէս եկան տեսան փոքրիկ Մէյսթէրն և նորա վերքերուն վիճակին ու թուոյն վերահասու եղան։ Տղան տասն և չորս վէրք ունէր։

«Լսա Տօրթ. Կրանչէի կարծեաց՝ վիրաց թիւէն ու խորութենէն դատելով, անպատճառ կատաղութիւն պիտի ունենար տղան։ Պատմեցի Պ. Վիւլբիանի և Պ. Կրանչէի փորձերուս վերջին արդիւնքներն։

«Տղուն մահն անխուսեելի թուելով, որոշեցի ոչ սակայն առանց ուժգին և դառն մտատանջութեան, Մէյսթէրի վրայ փորձելու այն մեթոտս զոր յիսուն շանց վրայ յաջողութեամբ ի գործ դրած էի։

«Հետեւաբար յուլիսի 6ին, երեկոյեան ժամը 8ին, 4 յուլիսի խածման ժամէն 60 ժամ վերջ, ի ներկայութեան Վիւլբիան և Կրանչէ բժշկաց, փոքրիկ Մէյսթէրի աջ կողէն, մարթին մեծ ծալքին ներքեւէն կէս-գրեթէ Բռավաղ կատաղական ողնուծուծ ներմուծեցինք, ողնուծուծ որ յունիս 21ին մեռած ճագարի մը կը պատկանէր։

Յաջորդ օրերը շարունակուեցաւ հետեւեալ կերպիւ.

Յուլիս	7 ին	առաւօտ	14 աւուր	ողնուծուծ
»	7 »	երեկոյ	12 »	»
»	8 »	առաւօտ	11 »	»
»	8 »	երեկոյ	9 »	»
»	9 »	առաւօտ	8 »	»
»	10 »	»	7 »	»
»	11 »	»	6 »	»
»	12 »	»	5 »	»
»	13 »	»	4 »	»
»	14 »	»	3 »	»
»	15 »	»	2 »	»
»	16 »	»	1 »	»

Նոյն ողնուծուծերէն առողջ ճագարներու ևս կը հաղորդուէին և 6, 7, 8, 9, 10, յուլիսի ողնուծուծերը չհիւանդացուցին ճագարները, բայց 11, 12, 14, 15, 16 յուլիսի ողնուծուծերն յաջորդաբար իրարմէ աւելի ժահրաւոր եղան և կատաղութիւն հաղորդեցին ճագարներուն մինչդեռ Ժ. Մէյսթէր անվտանգ ընդունեցաւ զայնս։

«Ըսել է որ, կ'ըսէ Բասթէօր, վերջին օրերն ամենէն սաստկագոյն տեսակէն ժահրաւոր հիւթն ներմուծեցի Ժ. Մէյսթէրի մարմնոյն մէջ։ Երբ հիւանդութենէ զերծ վիճակին կը հասնի որ և է քանակութեամբ կատաղատու հիւթն ներմուծուի՝ վնասակար չկրնար ըլլալ։ Ապա ուրեմն Ժ. Մէյսթէր չէ թէ միայն իւր վերքերէն ստանալիք կատաղութենէն ազատած է՝ այլ նաեւ փոքրոյի կատաղի շան մը տալիք կատաղութենէն աւելի սաստիկ իրեն հաղորդուած է այս ողնուծուծերով և չէ վնասուած։ Օգոստոսի միջին օրերէն ծօղէֆ Մէյսթէրի ապագային վրայ վստահ էի։ Այսօր (Հոկտ. 26) երեք ամիս և երեք շաբաթ անցան և տղուն վիճակը գոհացուցիչ է։»

Բասթէօր իւր դիւտովն բացորոշ կերպիւ մարդու մը կեանքն ազատած է։ Եւ այսու ապացուցեալ է թէ, նոր մեթոտովն չէ թէ միայն մարդ մը կամ կենդանի մը կատաղութեան հիւանդութենէ զերծ և ըմբռստ վիճակի մէջ կրնայ դրուիլ, այլ նաեւ խածնուելէ վերջ անգամ կրնայ առողջանալ, բաւական է որ հիւանդութիւնն սկսելու չափ ժամանակ չանցնի խածնուելուն և դեղերուն միջեւ։ Բասթէօրի առ Ակադեմիան ներկայած դրութեանն վերջին խօսքերն արդէն զայս կը պարունակեն և զայնս բառ առ բառ թարգմանելն իմ ընթերցողաց հաճելի ըլլալու լաւագոյն միջոցն կը համարիմ։

«Վերջացնելով հարկ չեմ համարիր դիտել տալ ձեզ թէ այս պահուս լուծելի խնդրոց լրջագոյնն է թերեւս այն ժամանակամիջոցն որ խածուածքին և դարմանման միջեւ կանցնի։ Ժօզէֆ Մէյսթէրի համար երկուք ու կէս օր եղաւ այս, բայց պէտք է յուսալ որ ստէպ աւելի երկար ըլլայ։

«Անցեալ երեքշաբթի, 20 հոկտեմբեր, Պ. Պ. Վիւլբիանի և Կռանչէի աղնիւ ներկայութեան ակսայ դարմանել տասն և հինգամեայ պատանի մը, որ վեց օրէ ի վեր խածնուած էր երկու ձեռքերէն այնպէս ծանր կերպով որ քիչ անգամ պատահած է։

«Ակադեմիան ի հարկէ առանց յուզման չպիտի ընէ այդ երիտասարդին քաջաբար վարմունքը և մտաց արթնութիւնը։ Տասն և հինգ տարեկան հովիւ՞մ'է սա, Ժան-Պաթիստ Ժիւբիլ անուանով, ի Վիլլէա-Ֆառլէ (Ժիւռա)։ Տեսնելով որ մեծ չուն մը, կասկածելի շարժումներով, իւր վեց փոքրագոյն ընկերներուն վրայ կը յարձակի- կենդանւոյն վրայ կը վազէ միայն իւր խարազանն ունենալով ի ձեռին։ Շունը Ժիւբիլի ձախ ձեռքը կը խածնէ և թող չտար։ Ժիւբիլ շունը գետինը կը տապալէ, տակը կառնէ կենդանին, աջ ձեռքովը բերանը կը բանայ ձախ ձեռքն ազատելու համար և նոր վէրքեր ըստանալով կը յաջողի վերջապէս ազատիլ եւ խարազանին փոկովը քիթը փաթթելէ եւ ուժով կապելէ վերջ կոչիկովը գլխուն զարնելով զարնելով կ'սպաննէ։

«Պիտի փորձամ ծանուցանել Ակադեմիոյ այս նոր փորձին հետեւանքը։»

Ակադեմիան ոպասելով յաջողիկային՝ ջերմագին ծափահարութեամբ ընդունեց երեւելի գիտնականին խօսքերը և այս բարձր կաճառին առաջարկութեամբ Ֆըրանսական Ակադեմիոյ կողմանէ Առաքինութեան Մրցանակ տրուեցաւ քաջասրտին Ժիւբիլի իւր անձնուէր վարմունքին համար։ Կ'արժէ որ Բասթէօռ մը գարմանէ և մահուընէ ազատէ զբաջարին Ժիւբիլ զի գիտութիւններբէք չկրնար ունենալ աւելի ազնիւ, աւելի բարձր նպատակ քան փրկել այնպիսեաց կեանքն որք իրենց նմանները մահուընէ ազատելու համար իրենց էութիւնը կը վտանգեն։

Ց. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

Ա. ԶԴ

ԸՆՏԻՐ ԴՐԵԱՆ

Ի ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՅՑԼԻ, ՀԱՍՈՒՉԻ

Յարաբերութիւնքն Ճշմարիտ Գիրքերու, որ է, Բիւրոնիկ «Մէթոտ և Պայ» անուն էջերոնէն, ուղղեալ առ ուսումնասէր և ողջամիտ Հայ երիտասարդս։

Աղցայոյտ Ճշմարտութիւնքն, ամէն մարդու կարեւոր նիւթոց վրայ։

Երբ այս երկու փոքր գրեանց առաջինն հրատարակուեցաւ, հանդուցեալ Ամեն. Ներսէս Պարարքեն գրեց հեղինակին յայտնելով իւր մեծ գոհունակութիւնը և բաղձանքը, որ ընդարձակ կերպիւ տարածուի։ Երբ երկրորդը ելաւ մամլեն, հետեւեալ գիրը ղրկեց հեղինակին։

Պատրիարքարան Հայոց

Կ. Պոլիս, 14 դեկտմ. 1882

Արժանապատիւ Տօքթէր

Հաճութեամբ ընկալայ «Ապացոյցք Ճշմարտութեան» անուն նորատիպ գրքոյկն, որմէ երկու օրինակ, հայ և թուրք լեզուով, հաճեր էիք յղել ինձ Մեծարոյ Պ. Անդրանիկ Ա.յվազեանի միջոցաւ։

Ձեր այս նուէրին համար շնորհակալ եմ յոյժ և գոհ մնաւանդ, տեսնելով որ Ձեր ջանքերն կը նուիրէք դարմանելու համար անհաւատութեան չարիքն, որ Ընկերութիւնը կը թիւնաւորէ։

Մնամք աղօթարար

Պ. Կ. ՆԵՐՍԷՍ

Ուշադրութիւն կը հրաւիրուի նաեւ Մաֆէս Լրագրոյ հեռագայ հատուածին (Թիւ 3358, 1882)։

«Զմիւռնիոյ մէջ հրատարակուած «Մէթոտ» անուն տետրակի մ'ի պատասխան Ամերիկացի Միսիոնարաց կողմէ առանց հեղինակի անուան Հայերէն հրատարակուած մը լինելն արդէն ծանուցած էինք։ Որովհետեւ Միսիոնարաց այդ հրատարակութիւնը կրօնական ծաւալման դիտում մը չունէր, տեսանք որ չատ Հայ եկեղեցականներ գոհութիւն յայտնեցին անոր լուրջ լեզուէն, որով Քրիստոնէութեան դատը կը պաշտպանէր ընդդէմ անհաւատական ձայնող եւ վնասակար գաղափարաց։

«Այժմ դարձեալ Արամեան տպարանէն և առանց հեղինակի անուան, քիչ մ'աւելի ընդարձակ հրատարակութիւն եղած է նոյն նպատակաւ, այսինքն Հայ ազգին մէջ տարածուող անկրօնութեան գաղափարներն հարուածելու համար, «Ապացոյցք Ճշմարտութեան» տիտղոսով, և միջին դիրքով 150 երեսէ բաղկացեալ։ Կ'նեթադրենք թէ այս գրքոյկին հեղինակներն ալ Ամերիկացի Միսիոնարք են, բայց որչափ համառօտ քննութեամբ մը կրցանք տեսնել, այս գործն ալ քաղաքականութիւն ծաւալելու դիտում չունի, և մերայնեայք օգտակարապէս կրնան ընթեռնուլ զայն։ Գրքոյկին հեղինակը ջանացիր եղած է վերջին դարուց Եւրոպացի իմաստասիրաց վկայութեամբք ցուցնել Քրիստոնէական կրօնի հաշմարտութիւնն եւ գրքոյկին մէկ ուրիշ մասին մէջ ալ հարց-պատասխանաց ձեւով բացատրած է Քրիստոնէական կրօնի հիմնական վարդապետութիւններն, աւելի անհաւատից տարակոյսները հերքելու քան թէ Աստուածաբանական նուրբ խնդիրներ լուծելու դիտամբ։ Այս գրքոյկին Հայատառ Թուրքերէն թարգմանութիւնն եւս հրատարակուած է «Պէտրֆիլի Հագիգաթ» տիտղոսով։ Երկուքն ալ մաքուր լեզուով և կանոնաւոր տրամաբան ոճով մը խմբագրուած են։ Երկուքն ալ կը վաճառին Ամերիկեան խանի գրատան մէջ, իւրաքանչիւրի գինն է 4½ ղրուշ։

Ասոնցմէ զատ, նոյն գրատան մէջ կը գտնուին այլ ընտիր գրեանք.

Բնական Աշխհ. (պատկեր)	25
Մատուռ Փիլիսոփ.	25
Մարդ ակաղմութիւն	6
Բարոյական Գիտ.	4
Քրիստոնէութիւն Անգլ.	12
Երկրաչափութիւն	10
Թուաբանութիւն գր.	9
Թուաբանութիւն մատուռ	5
Բնակ. Աստուածաբանութիւն (Տ՚ակ.)	3½

Օ ԲԱՆԹԻՒՈՆ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
ԳԱԼՓՕՓՈՒԼՕ
ԵՂԲԱՐԳ

394—Բերա, Մեծ-փողոց—394

Գալփօփուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Հասարակութեան, թէ յառաջիկայ Դեկտեմբեր ամսոյ մէջ մտադիր լինելով վերջնապէս իրենց վաճառատունը փոխադրել Կայսեր Սէրոյի Կայսերական Լիսէի դիմաց Թիւ 206 ընդարձակ շէնքն, զոր արդէն վարձած են, և ուզելով կարելի եղածին չափ շուտ ձեռքէ հանել իրենց ստացած Նորաձեւութեանց մնացորդներն, այս նպատակաւ զգալապէս նուազեցուցած են իրենց ամեն ապրանաց, մանաւանդ նոր մանուածոց և հանդերձեղինաց գիներն, և Հոկտեմբ. 28 Երկուշաբթիէն սկսած են զեղչեալ գիներով արտասովոր վաճառում մը։

Հասարակութիւնն որ միշտ պատուած է Գալփօփուլօ եղբարց Վաճառատունն իւր վստահութեամբ, փատահ լինելով անդ գտնել փափաքելի առաւելութիւններն, ի նպակտ առնելով իւր ապրանաց ճոխ և բազմազան մնացորդներն և միշտ զերազանց յատկութիւնն, այս վաճառման մէջ՝ բացի նոյն առաւելութիւններէն՝ պիտի գտնէ խիստ մատչելի և չափաւոր գներ։

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ա. ՊԱՐՏՕ

ԵՒ

ՍԱՐԳԻՍ Գ. ՃԻՒՐԵԱՆ

Երկար ատենէ ի վեր Կ. Պոլիս հաստատուած Գաղդիացի նշանաւոր փաստաբան պարոն Ա. ՊԱՐՏՕ կը յայտարարէ յարգ. Հասարակութեան թէ այս անգամ Օսմանեան դատարարութեանց համար իրեն Օգնական ընտրած է պարոն ՍԱՐԳԻՍ Գ. ՃԻՒՐԵԱՆ, Ա. կարգի փաստաբան Կայսերական Իրաւագիտական վարժարանէն վկայագրեալ։ Թէ Դեսպանատանց և թէ Առեւտրական Առաջին Ատենի վերաբերեալ խառն գատերէ ի զատ, պիտի ընդունի նաեւ Օսմանեան Վարչական, Քաղաքային, Առեւտրական և Պատժական գատեր։—Վալաթիա, Վլոյտա և Զրնար փողոց, Նարլըեան-խան։—Թիւ 1։

Ա. Զ Դ

Յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի թէ Ղալաթիա Եէնի-Ճամիի դրան կից թիւ 13, Ս. Մ. Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ գտնուած բոլոր ապրանքները չատ զեղչեալ գիներով կը ծախուին հոկտեմբեր 20 երկուշաբթի օրէն ի վեր։

Յարգոյ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այցելել յիշեալ վաճառատունը և օգուտ քաղել այս պատեհութենէն։

Ա. Զ Դ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Պոլսոյ ազնիւ հասարակութեան թէ այդ մայրաքաղաքին մէջ կը շինուին եւ կը ծախուին յոյժ գէշ տեսակ եւ ստորին վառարաններ, որք իմ Գործարանիս ԽԱՐԴԱԽԵԱՆ, Նշանը կը կրեն և իմ ՀՌԶԱԿԵԱՆ, վառարանաց կեղծերն են։

Ուստի պարտ անձին կը համարիմ ծանուցանել հասարակութեան թէ Թուրքիոյ համար իմ ՄԻԱԿ ներկայացուցիչս է

ՀԷՑՆԵՐԻԽ ԼԱՆԺ

—24, Բերլիմպէ Պուլար, 24—

—32 Մահմուտիէ փողոց 32—

ԶԱԼԱԹԻԱ

Որ արտօնեալ է ըստ օրինաց տրամադրութեան դատ բանալ յիշեալ անձանց դէմ։

Ռ. ԿԷՊԻՒՐԹ

VII,— Kaiserstrasse No 71

Տե՛ս Դ. երես Սինկէրի ճշմարիտ կա

կուտայ իրենց բռնելիք քաղաքական ընթացքին վրայ։

Պապը կը գանգատի որ արդի Պետութիւնց մէջէն «Աստուծոյ Վերհսկողութիւնը» բարձուած է, և անոր տեղ դրուած է «Ժողովրդոց Վերհսկողութիւնը»։ Կը ընդունուի հաւասարութեան, ընդհանուր քուէարկութեան և մամլոյ ազատութեան սկզբունքներն, որք ծայրայեղութեանց կը տանին եղեր ժողովուրդները, գորշով Պետութիւնք նկեղեցիէն չեն ներշնչուիր։ «Մտածելու և իւր մտածումներն հրատարակելու ազատութիւնը, զերծ ամենչանոնէ, չէ ինքնին բարիք մը որուն կը նկերութիւնն էական իրաւունք մ'ունենայ։ Ընդհակառակն շատ մը չարեաց աղբիւր է։ . . . Ներելի չէ հրապարակել և մարդոց աչքին առակ դնել ինչ որ հակառակ է առաքինութեան և ճշմարտութեան։ Աւաւել եւս անները է այդ սանձարձակ ազատութիւնը դնել օրինաց պաշտպանութեան տակ։»

Իբրեւ ծնունդ արդի սկզբանց՝ Պետութիւն Եկեղեցիէն անջատելու հակումները խստիւ կը պարսաւէ Պապն, և կ'ըսէ թէ Տէրութիւնք շատ մը կրօնները մէջէն անպատճառ մէկն, —այն ալ Կաթոլիկ կրօնը,— պարտին դերազանց համարել և ճանչել Պետական կրօն։ Եկեղեցին վանել հանրային կեանքէն, մանկանց դաստիարակութենէն, կառավարութենէն և ընտանիքէն՝ մեծ և աղետալից սխալ մ'է։ Անհնար է որ առանց կրօնի բարեկարգ ընկերութիւն լինի։ Հանրային իշխանութիւնն իւր ծագումը պարտի առնուլ Աստուծմէն և ո՛չ թէ ամբոխէն։ Պապը վշտագին ոգւով կը գանգատի կրկին և կրկին թէ նոր սերունդը կրթելու իրաւունքը կը զլանուի Եկեղեցւոյն, և կրօնական-քաղաքական խառն գործոց մէջ, Պետութիւնք ամեն ինչ իրենց իրաւասութեան ենթարկել կը ջանան։ Այսպէս, իրենց ձեռընհասութեան կենթարկեն Քրիստոնէից ամուսնութիւններն, օրէնքներ դնելով ամուսնական կապին, անոր միութեան, առնոր անլուծելութեան վրայ, և ձեռք կը դնեն կդերականաս նիստոնուն մասս. և ինչքերու և գոյքերու ստացման իրաւունքը կը զլանան Եկեղեցւոյն։

Պապը կը պարսաւէ յեղափոխութեան և ապստամբութեան հակումները, զորս նուիրագործեալ կը տեսնէ այժմեան իրաւաբանութեան մէջ։ Այժմեան ազատութիւնք «կրոտական ազատութիւն» են ըստ Սրբոյն Օգոստինեայ, սխալն և մոլորութիւնը տարածելու սահմանեալ միջոցներ, ուստի Պապը կը դատապարտէ զանոնք։

Պապը խօսելով Գիտութեան վրայ հանդէպ Կրօնի, կ'ըսէ.

«Բնական գիտութեանց ո՛չ մին հակառակ է յայտնեալ հաւատոյ ուսուցմանց։ Անոնցմէ շատերը հաստատեն հաւատքն, և ըստ որում ճշմարտութեան ամեն գիւտ կը դրդէ զմարդ ճանչելու և գովաբանելու զԱստուած, եկեղեցին միշտ յօժարութեամբ և բերկրութեամբ պիտի ընդունի ամեն ինչ որ կարէ նպաստել գիտութեանց աշխարհակալութեանց, զորս, ինչպէս միշտ, պիտի նպաստաւորէ և բաղալերէ, մասնաւորապէս բնական գիտութեանց յառաջդիմութիւնները։»

Պապն ընդհանրապէս կը յորդորէ Կաթոլիկները մասնակցիլ իրենց երկրաց քաղաքային և աշխարհավարական գործերուն, ճշմարտութիւնն յաղթանակել տալու համար։ Կաթոլիկները պէտք է մասնաւոր ջանան որ նոր սերունդը կրթուի կրօնի ծանօթութեան և բարեպաշտական գործոց վարժութեան մէջ։ զի յայնմ կը կայանայ մէն մի ժողովրդի փրկութիւնը։ Բացառութիւն կ'ընէ միայն Իտալոյ Կաթոլիկներուն համար, որք պէտք չէ որ քաղաքական գործոց մասնակցին և կառավարական պաշտօներ ընդունին, քանի որ իտալական կառավարութիւնը Պապին աշխարհային իշխանութիւնը կապուած է։ Կը պահանջէ Կաթոլիկներէն բացարձակ հնազանդութիւն Եկեղեցւոյն պատուէրներուն, և կ'ըսէ թէ նոքա անհատական կեանքի մէջ կաթոլիկ, իսկ պետական կեանքի մէջ անկրօն չեն կրնար լինել։ Հանրային ընթացքն անհատական ընթացքին հակառակ պէտք չէ լինի։ Ճշմարիտ Կաթոլիկները պարտին իրենց